

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 8. novembra 2016*

„Nariadenie č. 407/2010/EÚ — Európsky finančný stabilizačný mechanizmus —
Vykonávacie rozhodnutie 2011/77/EÚ — Finančná pomoc Európskej únie Írsku —
Rekapitalizácia vnútroštátnych bánk — Právo obchodných spoločností — Druhá smernica
77/91/EHS — Články 8, 25 a 29 — Rekapitalizácia banky prostredníctvom súdneho príkazu —
Zvýšenie základného imania bez rozhodnutia valného zhromaždenia a bez prednostnej ponuky
vydaných akcií existujúcim akcionárom — Vydanie nových akcií v nižšej hodnote, ako je ich
menovitá hodnota“

Vo veci C-41/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím High Court (Vrchný súd, Írsko) z 2. decembra 2014 a doručený Súdnemu dvoru 2. februára 2015, ktorý súvisí s konaním:

Gerard Dowling,

Padraig McManus,

Piotr Skoczylas,

Scotchstone Capital Fund Limited

proti

Minister for Finance

za účasti:

Permanent TSB Group Holdings plc, predtým Irish Life and Permanent Group Holdings plc,

Permanent TSB plc, predtým Irish Life and Permanent plc,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič a T. von Danwitz (spravodajca), sudcovia J. Malenovský, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, C. Toader, M. Safjan, C. G. Fernlund, C. Vajda a S. Rodin,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

* Jazyk konania: angličtina.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 19. apríla 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- G. Dowling, osobne, ako aj v zastúpení: G. Rudden, solicitor, a N. Travers, SC,
- P. McManus, osobne, ako aj v zastúpení: G. Rudden, solicitor, a N. Travers, SC,
- P. Skoczylas, osobne,
- Scotchstone Capital Fund Limited, v zastúpení: S. O'Donnell a J. Flynn, solicitors,
- Permanent TSB Group Holdings plc, predtým Irish Life and Permanent Group Holdings plc, a Permanent TSB plc, predtým Irish Life and Permanent plc, v zastúpení: C. MacCarthy, A. Walsh, solicitors, P. Gallagher, SC, a C. Geoghegan, barrister,
- Írsko, v zastúpení: A. Joyce, L. Williams a E. Creedon, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci A. O'Neill, BL, a E. McCullough, SC,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,
- cyperská vláda, v zastúpení: E. Zachariadou a D. Kalli, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: J.-P. Keppenne, H. Støvlbæk, L. Flynn a A. Steiblytė, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 22. júna 2016,

vyhlásil tento rozsudok

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 8, 25 a 29 druhej smernice Rady 77/91/EHS z 13. decembra 1976 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku [54 ZFEÚ,] pokiaľ ide o zakladanie akciových spoločností, udržiavanie a zmenu ich základného imania, s cieľom dosiahnuť rovnocennosť týchto opatrení (Ú. v. ES L 26, 1977, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 8, ďalej len „druhá smernica“).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Gerardom Dowlingom, Padraigom McManusom, Piotrom Skoczylasom a spoločnosťou Scotchstone Capital Fund Limited (ďalej len „Scotchstone“) na jednej strane a Minister for Finance (minister financií, Írsko, ďalej len „minister“) na druhej strane týkajúceho sa zrušenia súdneho príkazu vydaného High Court (Vrchný súd, Írsko) 26. júla 2011 (ďalej len „súdny príkaz“) nariaďujúci spoločnosti, ktorej sú navrhovatelia vo veci samej spoločníci alebo akcionári, zvýšiť svoje základné imanie a vydať nové akcie v prospech ministra v hodnote nižšej, ako je ich menovitá hodnota.

Právny rámec

Právo Únie

Druhá smernica

- 3 Druhé odôvodnenie druhej smernice znie takto:

„keďže na zabezpečenie minimálnej miery rovnocennej ochrany akcionárov a veriteľov akciových spoločností je obzvlášť dôležitá koordinácia vnútroštátnych predpisov týkajúcich sa ich zakladania a udržovania, zvyšovania či znižovania ich základného imania“.

- 4 Článok 8 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„Akcie a podiely nemôžu byť vydané za nižšiu hodnotu, než je ich menovitá hodnota, alebo ak ich menovitá hodnota nie je známa, než je ich účtovná paritná hodnota.“

- 5 Článok 25 uvedenej smernice stanovuje:

„1. O každom zvýšení základného imania musí rozhodnúť valné zhromaždenie. Toto rozhodnutie a aj zvýšenie upísaného základného imania sa zverejnia...“

2. Stanovy, akt o založení alebo valné zhromaždenie, ktorého rozhodnutie sa musí zverejniť v súlade s odsekom 1, môžu povoliť zvýšenie upísaného základného imania až do maximálnej výšky, ktorú stanovia vzhľadom na maximálnu výšku stanovenú prípadne právnymi predpismi. V medziach stanovenej výšky prípadne rozhodne o zvýšení upísaného základného imania k tomu splnomocnený orgán spoločnosti. Toto splnomocnenie orgánu má najdlhšie obdobie trvania päť rokov a valné zhromaždenie ho môže raz alebo viackrát obnoviť vždy na obdobie nepresahujúce päť rokov.

3. Ak jestvuje viac druhov akcií, rozhodnutie valného zhromaždenia o zvýšení základného imania podľa odseku 1 alebo o povolení na zvýšenie základného imania podľa odseku 2 sa odsúhlasí oddelene za každý druh akcionárov, ktorých práv sa obchod týka.

4. Tento článok sa vzťahuje na vydanie všetkých cenných papierov, ktoré sú prevoditeľné na akcie alebo s ktorými je spojené právo upisovať akcie, ale nevzťahuje sa na premenu týchto cenných papierov ani na výkon práva na upísanie.“

- 6 Článok 29 druhej smernice uvádza:

„1. V priebehu každého zvyšovania základného imania upísovaného peňažnými vkladmi musia sa akcie prednostne ponúknuť akcionárom pomerne podľa podielu na základnom imaní, ktorý predstavujú ich akcie.

...

4. Stanovy alebo akt o založení spoločnosti nemôžu predkupné právo obmedziť ani zrušiť. Také rozhodnutie však môže prijať valné zhromaždenie. Riadiaci alebo správny orgán spoločnosti je povinný predložiť takému valnému zhromaždeniu písomnú správu, v ktorej uvedie dôvody obmedzenia alebo zrušenia predkupného práva a stanovenia navrhovanej ceny emisie. Valné zhromaždenie prijme rozhodnutie podľa pravidiel o schopnosti uznášania a pravidiel o väčšinovom rozhodovaní uvedených v článku 40. Jeho rozhodnutie sa zverejní...“

5. Právne predpisy členského štátu môžu stanoviť, že stanovy, akt o založení spoločnosti alebo valné zhromaždenie uznávajúce sa podľa pravidiel o schopnosti uznávania, o väčšinovom rozhodovaní a o zverejňovaní podľa odseku 4 môžu udeliť právomoc obmedziť alebo zrušiť predkupné právo orgánu spoločnosti, ktorý je oprávnený rozhodovať o zvýšení upísaného základného imania v medziach schváleného základného imania. Toto oprávnenie sa nemôže udeliť na dlhšie obdobie, než stanovuje článok 25 ods. 2

6. Odseky 1 až 5 sa vzťahujú na vydanie všetkých cenných papierov, ktoré sú prevoditeľné na akcie alebo s ktorými je spojené právo upisovať akcie, ale nevzťahuje sa na premenu týchto cenných papierov ani na výkon upisovacieho práva.“

Smernica 2001/24/ES

- 7 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES zo 4. apríla 2001 o reorganizácii a likvidácii úverových inštitúcií (Ú. v. ES L 125, 2001, s. 15; Mim. vyd. 06/004, s. 15) má za cieľ, ako vyplýva z jej odôvodnenia 6, zaviesť v členských štátoch vzájomné uznávanie nimi prijatých opatrení na obnovenie prosperity úverových inštitúcií, na ktorých činnosť dali oprávnenie. Na tento účel články 3, 9 a 10 tejto smernice stanovujú, že reorganizačné opatrenia a opatrenia na likvidáciu prijaté orgánmi domovského členského štátu vyvolávajú v zásade vo všetkých ostatných členských štátoch účinky, aké im priznáva právo tohto členského štátu.

Nariadenie č. 407/2010/EÚ

- 8 Nariadenie Rady č. 407/2010/EÚ z 11. mája 2010, ktorým sa zriaďuje európsky finančný stabilizačný mechanizmus (Ú. v. EÚ L 118, 2010, s. 1), bolo prijaté na základe článku 122 ods. 2 ZFEÚ. Odôvodnenia 4 a 5 tohto nariadenia stanovujú:

„4. Prehlbovanie finančnej krízy viedlo k závažnému zhoršeniu podmienok, za ktorých niektoré členské štáty získavajú úvery, nad rámec toho, čo je možné vysvetliť ekonomickými fundamentmi. V tejto chvíli by táto situácia, ak by sa neriešila ako naliehavá vec, mohla predstavovať vážne ohrozenie finančnej stability Európskej únie ako celku.

5. S cieľom riešiť túto výnimočnú situáciu, ktorá je mimo kontroly členských štátov, zdá sa byť ako nevyhnutné ihneď zaviesť stabilizačný mechanizmus Únie, aby sa zachovala finančná stabilita v Európskej únii. Takýto mechanizmus by mal Únii umožniť koordinovane, rýchlo a účinne reagovať na naliehavé ťažkosti v konkrétnom členskom štáte. Jeho aktivácia bude v kontexte spoločnej podpory EÚ/Medzinárodného menového fondu (MMF).“

- 9 Článok 1 uvedeného nariadenia znie:

„Týmto nariadením sa na účely zachovania finančnej stability Európskej únie ustanovujú podmienky a postupy, na základe ktorých sa finančná pomoc Únie môže poskytnúť členskému štátu, ktorý je vystavený závažným hospodárskym alebo finančným otrasom spôsobenými výnimočnými udalosťami mimo jeho kontroly, alebo mu takéto otrasy vážne hrozia, berúc do úvahy možné uplatnenie existujúceho nástroja, ktorým sa poskytuje strednodobá finančná pomoc pre bilancie bežných platieb členských štátov, ktoré nie sú členmi eurozóny, zavedeného nariadením [Rady] (ES) č. 332/2002 [, ktorým sa zavádza systém strednodobej finančnej pomoci pre platobné bilancie členských štátov (Ú. v. ES L 53, 2002, s. 1; Mim. vyd. 10/003, s. 81)].“

10 Článok 3 nariadenia č. 407/2010 znie:

„1. Členský štát, ktorý sa uchádza o finančnú pomoc Únie, prerokuje s Komisiou v súčinnosti s Európskou centrálnou bankou (ECB) posúdenie svojich finančných potrieb a predloží návrh programu hospodárskeho a finančného ozdravenia Komisii a Hospodárskemu a finančnému výboru.

2. Finančná pomoc Únie sa poskytne rozhodnutím prijatým Radou, ktorá sa uznáva kvalifikovanou väčšinou na návrh Komisie.

3. Rozhodnutie o poskytnutí úveru obsahuje:

- a) sumu, priemernú dobu splatnosti, vzorec pre oceňovanie, maximálny počet splátok, obdobie dostupnosti finančnej pomoci Únie a ostatné podrobné pravidlá potrebné na vykonávanie pomoci;
- b) všeobecné podmienky hospodárskej politiky, ktoré sú pripojené k finančnej pomoci Únie v záujme opätovného nastolenia zdravej hospodárskej alebo finančnej situácie v členskom štáte prijímajúcom úver a na obnovu jeho schopnosti získavať financie na finančných trhoch; Komisia určí tieto podmienky po porade s ECB; a
- c) schválenie ozdravného programu, ktorý členský štát prijímajúci úver pripravil s cieľom splniť hospodárske podmienky pripojené k finančnej pomoci Únie.

...

5. Komisia a členský štát prijímajúci úver uzavru... memorandum o porozumení, v ktorom sa podrobne uvedú všeobecné podmienky hospodárskej politiky ustanovené Radou. Komisia oznámi memorandum o porozumení Európskemu parlamentu a Rade.“

Vykonávacie rozhodnutie 2011/77/EÚ

11 Vykonávacie rozhodnutie Rady 2011/77/EÚ zo 7. decembra 2010 o poskytnutí finančnej pomoci Únie Írsku (Ú. v. EÚ L 30, 2011, s. 34), zmenené a doplnené vykonávacím rozhodnutím Rady 2011/326/EÚ z 30. mája 2011 (Ú. v. EÚ L 147, 2011, s. 17) (ďalej len „vykonávacie rozhodnutie 2011/77“) je založené najmä na článku 3 ods. 3 nariadenia č. 407/2010. Odôvodnenia 1 až 3 tohto rozhodnutia znejú takto:

„(1) Írsko sa nedávno dostalo pod rastúci tlak na finančných trhoch, čo odráža rastúce obavy o udržateľnosť írskych verejných financií z hľadiska komplexných opatrení verejnej podpory pre oslabený finančný sektor. Vzhľadom na svoju nadmernú orientáciu na realitné a stavebné projekty domáci bankový systém pocítil veľké straty v dôsledku kolapsu týchto odvetví. Súčasná kríza hospodárskeho a bankového sektora mala tiež dramatický vplyv aj na verejné financie Írska, čím sa znásobil vplyv recesie. ... Opatrenia na podporu bankového sektora vrátane významných kapitálových injekcií vo veľkej miere prispeli k zhoršeniu stavu verejných financií. Znepokojenie nad súčasnou situáciou na trhu predovšetkým odráža skutočnosť, že platobná schopnosť Írska a bankového systému sa v kríze stali neoddeliteľne previazané. Toto viedlo k prudkému nárastu výnosov írskych štátnych dlhopisov, zatiaľ čo domáci bankový systém je fakticky odrezaný od medzinárodného financovania trhu.

(2) Vzhľadom na túto závažnú hospodársku a finančnú ťažkosť spôsobenú mimoriadnymi udalosťami mimo kontroly vlády írsky úrad 21. novembra 2010 oficiálne požiadali o finančnú pomoc z Európskej únie, členských štátov, ktorých menou je euro, a Medzinárodného menového fondu (MMF) s cieľom podporiť návrat ekonomiky k udržateľnému rastu, zabezpečiť dobre fungujúci

bankový systém a ochrániť finančnú stabilitu v Európskej únii a eurozóne. Na technickej úrovni sa dosiahla 28. novembra 2010 dohoda o komplexnom balíku opatrení na obdobie rokov 2010 – 2013.

- (3) Návrh hospodárskeho a finančného ozdravného programu... predložený Rade a Komisii má za cieľ obnoviť dôveru finančného trhu v írsky bankový sektor a štát a umožniť hospodárstvu návrat k udržateľnému rastu. Na dosiahnutie týchto cieľov program obsahuje tri hlavné prvky. Po prvé stratégiu finančného sektora, ktorá zahŕňa významné prepúšťanie, znižovanie zadlženosti a reorganizáciu bankového sektora doplnenú primeranou rekapitalizáciou v potrebnom rozsahu. ...“

12 Článok 1 uvedeného rozhodnutia stanovuje:

„1. Únia poskytne Írsku úver vo výške najviac 22,5 miliardy [eur] pri priemernej dobe splatnosti najviac 7,5 roka.

...

4. Prvá splátka sa uvoľní až vtedy, keď zmluva o úvere a [memorandum o porozumení o osobitnej hospodárskej podmienenosti uzatvorený medzi Komisiou a Írskom] nadobudnú platnosť. Akékoľvek ďalšie uvoľnenie úveru je podmienené priaznivým štvrtročným hodnotením Komisie toho, ako Írsko dodržiava všeobecné podmienky hospodárskej politiky vymedzené týmto rozhodnutím a memorandumom o porozumení, pričom konzultuje s [Európskou centrálnou bankou (ECB)].“

13 Podľa článku 3 vykonávacieho rozhodnutia 2011/77:

„1. Hospodársk[y] a finančný ozdravný program... pripravený írskymi orgánmi sa týmto schvaľuje.

2. Čerpanie každej ďalšej splátky sa uskutoční na základe uspokojivej realizácie ozdravného programu, ktorý sa zahrnie do programu stability Írska, Národného programu reforiem a najmä špecifických podmienok hospodárskej politiky stanovených v memorande o porozumení. Tieto podmienky zahŕňajú, okrem iného, opatrenia stanovené v odsekoch 4 až 9 tohto článku.

...

4. Írsko prijme opatrenia uvedené v odsekoch 7 až 9 pred koncom uvedeného roka s presnými termínmi pre roky 2011 až 2013, ako je stanovené v memorande o porozumení. ...

5. So zreteľom na obnovenie dôvery k finančnému sektoru sa Írsko primerane rekapitalizuje, rýchlo zníži zadlženosť a dôkladne reštrukturalizuje bankový systém, ako je stanovené v memorande o porozumení. V tomto ohľade Írsko vytvorí a dohodne s [Európskou] Komisiou, ECB a MMF stratégiu pre budúcu štruktúru, fungovanie a životaschopnosť írskych úverových inštitúcií, ktorá určí ako zabezpečiť ich schop[n]osť prevádzkovania bez ďalšej štátnej podpory. ...

...

7. Írsko prijme počas roka 2011 v súlade s podrobnosťami v memorande o porozumení tieto opatrenia:

...

g) rekapitalizácia domácich bánk do konca júla 2011 (pod podmienkou primeranej úpravy očakávanej predajnosti aktív v prípade Irish Life & Permanent) v súlade so zisteniami PLAR a PCAR [prehľadu o obozretnom posúdení likvidity a prehľadu o obozretnom kapitálovom posúdení z roku 2011], ako ich oznámila Centrálna banka Írska 31. marca 2011;

...“

Írske právo

- 14 Credit Institutions (Stabilisation) Act 2010 (zákon o stabilizácii úverových inštitúcií z roku 2010, ďalej len „zákon z roku 2010“) má v súlade so svojím § 4 za cieľ najmä:

- „a) vyrovnať sa s pretrvávajúcimi vážnymi problémami hospodárstva a finančných systémov a s pokračujúcim závažným ohrozením stability niektorých úverových inštitúcií a finančného systému vo všeobecnosti,
- b) uskutočniť reorganizáciu úverových inštitúcií v Írsku, aby sa dosiahla finančná stabilizácia týchto úverových inštitúcií a ich reštrukturalizácia (v súlade s pravidlami štátnej pomoci Únie) v kontexte národného plánu obnovy 2011 – 2014 a programu finančnej podpory Írska poskytovanej [Európskou úniou]/MMF,

...“

- 15 § 7 tohto zákona stanovuje:

„1. Za predpokladu dodržania odsekov 2 a 4 môže minister podať návrh na súdny príkaz, na základe ktorého má príslušná inštitúcia prijať (v určitej lehote) alebo sa zdržať prijatia (počas určitého obdobia) opatrenia alebo súboru opatrení, ktoré sú spoločne určené na dosiahnutie konkrétneho cieľa, ktorým môže byť najmä jeden alebo viacero nasledujúcich cieľov, pričom predchádzajúce všeobecné úvahy tým nie sú obmedzené:

- a) bez ohľadu na zákonné alebo zmluvné predkupné práva,... vydanie akcií ministrovi alebo inej ním určenej osobe za podmienok, ktoré minister stanoví v návrhu na súdny príkaz, a za odplatu, ktorú určí minister;

...

- c) zvýšenie povoleného akciového kapitálu (vrátane vytvorenia nových druhov akcií) príslušnej inštitúcie, aby mohla vydať akcie ministrovi alebo inej ním určenej osobe;
- d) zmeniť spoločenskú zmluvu a stanovы príslušnej inštitúcie...,

...

2. Minister môže podať návrh na súdny príkaz, len pokiaľ po porade s guvernérom [Centrálnej banky] dospeje k stanovisku, že vydanie súdneho príkazu v znení navrhnutého znenia je nevyhnutné na zabezpečenie dosiahnutia cieľa tohto zákona uvedeného v návrhu súdneho príkazu.

...“

- 16 Podľa ustanovenia § 9 ods. 1 až 2 uvedeného zákona:

„1. Len čo sa ukončia postupy týkajúce sa návrhu súdneho príkazu podľa § 7, minister podá v rámci konania *ex parte* na High Court [(Vrchný súd)] návrh na vydanie súdneho príkazu (v tomto zákone nazývaného ‚súdny príkaz‘) v znení príslušného návrhu súdneho príkazu.

2. V prípade, že High Court [(Vrchný súd)] pojednáva o návrhu *ex parte* v zmysle [odseku] 1 a pokiaľ sú splnené požiadavky § 7, stanovisko ministra prijaté podľa uvedeného ustanovenia je primerané a nie je postihnuté nesprávnym právnym posúdením, vydá tento súd súdny príkaz v znení návrhu súdneho príkazu...”

- 17 § 11 zákona z roku 2010 stanovuje, že dotknutá príslušná inštitúcia alebo jej člen môže podať na High Court (Vrchný súd) návrh na zrušenie súdneho príkazu. Tento súd môže zrušiť súdny príkaz, len pokiaľ sa domnieva, že nie je splnená niektorá z požiadaviek § 7 tohto zákona alebo že stanovisko ministra v zmysle § 7 ods. 2 je neprimerané či postihnuté nesprávnym právnym posúdením.
- 18 § 47 zákona z roku 2010 stanovuje, že do súdneho príkazu možno vložiť ustanovenie, podľa ktorého môže každú právomoc, ktorú môžu spoločníci príslušnej inštitúcie vykonávať na valnom zhromaždení, namiesto nich vykonávať minister.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 19 Permanent TSB plc, predtým Irish Life and Permanent plc (ďalej len „ILP“), je úverová inštitúcia vykonávajúca svoju činnosť na írskom území.
- 20 Permanent TSB Group Holdings plc, predtým Irish Life and Permanent Group Holdings plc (ďalej len „ILPGH“), je spoločnosť s ručením obmedzeným založená v Írsku. ILPGH nie je úverovou inštitúciou. V čase skutkových okolností sporu vo veci samej vlastnila táto spoločnosť celé základné imanie ILP.
- 21 Navrhovatelia vo veci samej sú spoločníkmi a akcionármi spoločnosti ILPGH.
- 22 Finančná a hospodárska kríza, ktorú prežívalo počas roka 2008 Írsko, mala vážne dôsledky na finančnú stabilitu írskych bánk, ako aj na tento štát z dôvodu veľmi silného existujúceho prepojenia medzi týmto štátom a jeho bankami vyplývajúceho z veľkosti bankového sektoru a veľkosti vnútroštátneho hospodárstva, ako aj množstva záruk na bankové dlhy, ktoré Írsko týmto vnútroštátnym bankám počas tohto roka poskytlo.
- 23 Napriek podporným opatreniam, ktoré Írsko prijalo v prospech bankového sektora, írske banky naďalej strácali dôveru trhov a finančná situácia tohto členského štátu sa zhoršovala. Za týchto podmienok írske orgány vypracovali hospodársky a finančný ozdravný program, pre ktorý požiadali 21. novembra 2010 najmä o finančnú pomoc Únie. V tomto programe sa Írsko zaviazalo reštrukturalizovať a rekapitalizovať bankový sektor.
- 24 Vykonajúcim rozhodnutím 2011/77 uvedený program schválila Rada a poskytla tomuto členskému štátu finančnú pomoc Únie prostredníctvom európskeho finančného stabilizačného mechanizmu zriadeného nariadením č. 407/2010. Írsko a Komisia uzatvorili 16. decembra 2010 na základe článku 1 ods. 4 tohto rozhodnutia memorandum o porozumení (ďalej len „memorandum o porozumení“). V súlade so záväzkami prijatými v rámci tohto memoranda o porozumení, ako aj v článku 3 ods. 4 a 5 a článku 3 ods. 7 písm. g) uvedeného rozhodnutia sa tento členský štát zaviazal rekapitalizovať domáce banky do konca júla 2011 v súlade s výsledkami zistení prehľadu o obozretnom kapitálovom posúdení a prehľadu o obozretnom posúdení likvidity uverejnenými Central Bank of Ireland (Centrálne banka Írska).
- 25 Centrálne banka Írska uverejnila výsledky svojich zistení 31. marca 2011. Na základe týchto výsledkov nariadil guvernér Centrálnej banky Írska rozhodnutím z toho istého dňa spoločnosti ILP zvýšiť dodatočné vlastné zdroje o sumu 4 miliardy eur.

- 26 V júli 2011 predložil minister akcionárom ILPGH návrh na uľahčenie tejto rekapitalizácie ILP najmä prostredníctvom vkladu vo výške 2,7 miliardy eur. Tento návrh bol na mimoriadnom valnom zhromaždení ILPGH 20. júla 2011 zamietnutý a toto valné zhromaždenie dalo predstavenstvu tejto spoločnosti pokyn preskúmať iné možnosti rekapitalizácie a požiadať na tento účet o predĺženie lehoty na rekapitalizáciu, stanovenej vykonávacím rozhodnutím 2011/77.
- 27 Na základe článkov 7 a 9 zákona z roku 2010 pripravil na účel rekapitalizácie ILP minister návrh na súdny príkaz, ktorý podal na High Court (Vrchný súd). Súdny príkaz bol týmto súdom prijatý v požadovaných lehotách a uložil spoločnosti ILPGH vydať, za výmenu vkladu vo výške 2,7 miliardy eur, v prospech ministra nové akcie za ministrom určenú cenu akcie, a to za cenu o 10 % nižšiu ako priemerný kurz z 23. júna 2011. Minister tým nadobudol 99,2 % akcií spoločnosti ILPGH bez rozhodnutia valného zhromaždenia akcionárov tejto spoločnosti. Okrem toho bolo nariadené zrušenie kótovania akcií na írskej a londýnskej burze cenných papierov.
- 28 Navrhovatelia vo veci samej podali na uvedený súd návrh na zrušenie súdneho príkazu na základe § 11 zákona z roku 2010. Pred High Court (Vrchný súd) navrhovatelia tvrdili, že zvýšenie imania vyplývajúce z tohto príkazu nie je v súlade s článkami 8, 25 a 29 druhej smernice, keďže bolo uskutočnené bez súhlasu valného zhromaždenia ILPGH.
- 29 Minister, ako aj spoločnosti ILPGH a ILP toto tvrdenie odmietli a odvolávajú sa na smernicu 2001/24, nariadenie č. 407/2010, vykonávacie rozhodnutie 2011/77, články 49, 65, 107, 119, 120 a 126 ZFEÚ, ako aj na ustanovenia uvedené v hlave VIII časti III tejto Zmluvy. Podľa nich tieto ustanovenia práva Únie Írsku povolujú prijať potrebné opatrenia na obranu celistvosti svojho vlastného finančného systému bez ohľadu na ustanovenia druhej smernice. Tento členský štát bol podľa svojich povinností vyplývajúcich z hlavy VIII časti III uvedenej Zmluvy a najmä článkov 119 a 120 ZFEÚ povinný prijať tieto opatrenia na účely zaistenia bezpečnosti inštitúcie systémového významu pre Írsko a Úniu.
- 30 Vnútroštátny súd na základe zváženia dôkazov rozhodol, že ILP po tom, ako mimoriadne valné zhromaždenie ILPGH 20. júla 2011 zamietlo návrh ministra na rekapitalizáciu, nemohla zvýšiť o požadovanú sumu 4 miliardy eur výšku vlastných zdrojov ani u súkromných investorov, ani u existujúcich akcionárov. Podľa hodnotenia tohto súdu neexistencia rekapitalizácie v lehote stanovenej vo vykonávacom rozhodnutí 2011/77 mohla viesť k platobnej neschopnosti ILP z dôvodu rôznych možných vývinov situácie, akými sú masívny výber vkladov v ILP, výzvy na splatenie rôznych dlhových nástrojov alebo ukončenie financovania v rámci mechanizmu pomoci v podobe poskytnutia núdzovej likvidity alebo kombinácie niektorých, či všetkých týchto možností.
- 31 Vnútroštátny súd okrem toho zastáva názor, že platobná neschopnosť ILP by viedla nielen k úplnej strate hodnoty akcií pre akcionárov, ale by mala aj vážne následky pre Írsko. V tejto súvislosti odkazuje najmä na možnosť masívneho výberu vkladov v domácich bankách, následnému poskytnutiu záruky, ku ktorej sa Írsko voči ILP zaviazalo, ako aj na možnosť úplného alebo čiastočného zastavenia financovania tohto štátu v rámci hospodárskeho a finančného ozdravného programu pre neplnenie jeho podmienok. Podľa vnútroštátneho súdu by tieto následky pre Írsko pravdepodobne zvýšili ohrozenie finančnej stability ďalších členských štátov a Únie.
- 32 Za týchto okolností High Court (Vrchný súd) rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnejmu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„So zreteľom na:

- i) [druhú smernicu];
- ii) smernicu [2001/74];

- iii) povinnosti Írskeho štátu vyplývajúce z ustanovení Zmluvy [o FEÚ] a najmä jej článkov 49, 65, 107, 120 a časti III hlavy VIII;
 - iv) povinnosti Írska vyplývajúce z programu finančnej podpory Európskej únie a MMF;
 - v) podmienky vykonávacieho rozhodnutia 2011/77, ktoré boli prijaté podľa nariadenia č. 407/2010;
1. Bráni druhá smernica za každých okolností, vrátane okolností prejednávanej veci, vydaniu súdneho príkazu podľa § 9 zákona z roku 2010 na základe stanoviska ministra, podľa ktorého je súdny príkaz nevyhnutný, pokiaľ má taký súdny príkaz za následok zvýšenie kapitálu spoločnosti bez súhlasu valného zhromaždenia, vydanie nových akcií bez ponuky predkupného práva existujúcim akcionárom bez súhlasu valného zhromaždenia, zníženie menovitej hodnoty akcií spoločnosti bez súhlasu valného zhromaždenia a pozmenenie spoločenskej zmluvy a stanov spoločnosti na tento účel bez súhlasu valného zhromaždenia?
 2. Bol súdny príkaz, ktorý High Court [(Vrchný súd)] vydal podľa § 9 zákona z roku 2010, vo vzťahu k ILPGH a ILP v rozpore s právom Únie?“

O návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania a na nariadenie vykonania dokazovania

- 33 Po prednesení návrhov generálneho advokáta podal pán Skoczylas 25. augusta 2016 návrh na opätovné otvorenie ústnej časti konania podľa článku 83 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Listom doručeným do kancelárie Súdneho dvora v rovnaký deň podala Scotchstone podobný návrh, ako aj návrh na nariadenie vykonania dokazovania na základe článku 64 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.
- 34 Na podporu svojich návrhov navrhovateľa vo veci samej v podstate tvrdia, že rozsudok z 19. júla 2016, Kotnik a i. (C-526/14, EU:C:2016:570), ako aj skutočnosti, ktoré odlišujú vec, ktorá viedla z tomuto rozsudku, od sporu vo veci samej, neboli medzi dotknutými osobami prejednané.
- 35 Listom doručeným do kancelárie Súdneho dvora 6. septembra 2016 Scotchstone doplnila odôvodnenie svojho návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania o rozhodnutie Komisie z 30. augusta 2016, ktoré konštatovalo, že daňové výhody vo výške 13 miliárd eur, ktoré Írsko poskytlo Apple počas rokov 2003 až 2014, neboli v súlade s pravidlami Únie v oblasti štátnej pomoci. Vzhľadom na toto rozhodnutie sa Scotchstone domnieva, že v čase skutkových okolností sporu vo veci samej disponovalo Írsko inými finančnými zdrojmi ako tými, ktoré vychádzali z finančnej pomoci Únie na nápravu vážnych problémov jeho hospodárstva. Tieto iné finančné zdroje mohli tomuto členskému štátu umožniť rekapitalizovať ILP v súlade s valným zhromaždením ILPGH a s ustanoveniami druhej smernice.
- 36 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor môže kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta nariadiť opätovné otvorenie ústnej časti konania v súlade s článkom 83 svojho rokovacieho poriadku, najmä pokiaľ sa domnieva, že nemá dostatok informácií alebo že vec je potrebné rozhodnúť na základe tvrdenia, ku ktorému sa účastníci konania alebo subjekty oprávnené podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie nevyjadrili.
- 37 Podľa článku 64 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora tento súd po vypočutí generálneho advokáta uznesením určí, ktoré dôkazné prostriedky považuje za účelné vykonať, a uvedie skutočnosti, ktoré nimi majú byť dokázané.
- 38 V prejednávanej veci Súdny dvor dospel po vypočutí generálneho advokáta k záveru, že má k dispozícii všetky informácie potrebné na rozhodnutie o prejudiciálnej otázke a že prejednávaná vec nemusí byť preskúmaná z hľadiska tvrdenia, ktoré pred ním nebolo prejednané.

39 Následne treba návrhy pána Skoczylasa a spoločnosti Scotchstone zamietnuť.

O prejudiciálnych otázkach

- 40 Na úvod treba uviesť, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že tento návrh sa týka výkladu článku 8 ods. 1, ako aj článkov 25 a 29 druhej smernice, pričom údaje nachádzajúce sa v tomto návrhu neumožňujú identifikovať iné ustanovenia práva Únie, ktoré by mohli byť podľa vnútroštátneho súdu v rozpore s opatrením, akým je súdny príkaz.
- 41 Článok 8 druhej smernice zakazuje, aby akcie boli vydané za nižšiu hodnotu, než je ich menovitá hodnota, alebo ak ich menovitá hodnota nie je známa, než je ich účtovná paritná hodnota. Článok 25 tejto smernice stanovuje, že v zásade o každom zvýšení základného imania spoločnosti musí rozhodnúť jej valné zhromaždenie. Článok 29 uvedenej smernice v podstate uvádza, že v prípade takéhoto zvyšovania základného imania sa akcie musia prednostne ponúknuť existujúcim akcionárom.
- 42 Pokiaľ ide o súdny príkaz, zo spisu predloženému Súdnemu dvoru vyplýva, že súdny príkaz mal za účinok vydanie akcií ILPGH za hodnotu nižšiu, ako je ich menovitá hodnota, ako aj zvýšenie základného imania tejto spoločnosti, spolu s vylúčením prednostného upisovacieho práva, bez súhlasu valného zhromaždenia tejto spoločnosti. Je teda nesporné, že požiadavky uvedené v predchádzajúcom bode neboli v prejednávanej veci splnené.
- 43 Za týchto podmienok sa majú dve položené otázky, ktoré treba preskúmať spoločne, chápať tak, že vnútroštátny súd chce v podstate vedieť, či sa článok 8 ods. 1, ako aj články 25 a 29 druhej smernice majú vykladať v tom zmysle, že bránia opatreniu, akým je súdny príkaz v spore vo veci samej, ktoré je prijaté v situácii vážnych problémov hospodárstva a finančného systému členského štátu, ohrozujúcej finančnú stabilitu Únie, a ktoré má za účinok zvýšenie základného imania akciovanej spoločnosti bez súhlasu jej valného zhromaždenia vydaním nových akcií v nižšej hodnote akou je ich menovitá hodnota a bez prednostného upisovacieho práva existujúcim akcionárom.
- 44 V tejto súvislosti z údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že súdny príkaz bol prijatý v kontexte finančnej a hospodárskej krízy, ktorá počas roka 2008 viedla Írsko k poskytnutiu vysokých záruk domácim bankám postihnutým touto krízou, a ku koncu roka 2010, keď sa finančná situácia týchto bánk zhoršovala a ohrozovala aj finančnú stabilitu tohto členského štátu, viedla Írsko k požiadaniu o finančnú pomoc Únie, pričom sa zaviazalo reštrukturalizovať a rekapitalizovať vnútroštátny bankový sektor.
- 45 Podľa vnútroštátneho súdu z dôvodu, že ILP nemohla rekapitalizáciu, ako bola stanovená najmä v memorande o porozumení ku koncu júla 2011, sama uskutočniť, si táto situácia vážnych problémov vnútroštátneho hospodárstva vyžadovala zásah Írska, aby sa predišlo platobnej neschopnosti tejto spoločnosti ohrozujúcej nielen finančnú stabilitu tohto členského štátu, ale aj finančnú stabilitu iných členských štátov Únie.
- 46 Rekapitalizácia vnútroštátnych bánk k 31. júlu 2011, medzi ktorými sa nachádza ILP, bola stanovená aj v článku 1 ods. 4, článku 3 ods. 2, 4 a 5 a článku 3 ods. 7 písm. g) vykonávacieho rozhodnutia 2011/77 ako podmienka vyplatenia finančnej pomoci Únie Írsku. Táto finančná pomoc predstavuje v súlade s odôvodneniami 4 a 5, ako aj článkom 1 nariadenia č. 407/2010 – ktorý bol prijatý na základe článku 122 ods. 2 ZFEÚ a ktorý sa týka najmä možnosti čeliť „výnimočným udalostiam“ – núdzové opatrenie určené na zachovanie finančnej stability Únie.

- 47 Je pravda, že na rekapitalizáciu ILP súdny príkaz prikázal zvýšiť základné imanie ILPGH. Článok 3 ods. 7 písm. g) vykonávacieho rozhodnutia 2011/77 však stanovuje rekapitalizáciu domácich bánk, medzi ktorými je aj ILP, bez toho, aby spresňoval spôsoby, ktoré sa majú na tento účel použiť. Írske orgány preto neboli povinné uskutočniť priamy vklad do základného imania ILP, ale mohli pristúpiť k tejto rekapitalizácii prostredníctvom zvýšenia základného imania ILPGH.
- 48 Okrem toho, ako bolo uvedené v bodoch 30 a 31 tohto rozsudku, vnútroštátny súd na základe zváženía všetkých záujmov dospel k záveru, že po tom, ako mimoriadne valné zhromaždenie ILPGH 20. júla 2011 rozhodlo o zamietnutí návrhu ministra na rekapitalizáciu, bol súdny príkaz jediný prostriedok na to, aby sa v lehote stanovenej vo vykonávacom rozhodnutí 2011/77 zabezpečila rekapitalizácia ILP potrebná na predídenie platobnej neschopnosti tejto finančnej inštitúcie a predišlo sa tak vážnemu ohrozeniu finančnej stability Únie.
- 49 Cieľom druhej smernice je podľa jej druhého odôvodnenia minimálna miera rovnocennej ochrany akcionárov a veriteľov akciových spoločností. Opatrenia stanovené touto smernicou týkajúce sa zakladania, ako aj udržiavania, zvýšenia a zníženia základného imania týchto spoločností, ako vo svojich pripomienkach predložených Súdnemu dvoru uviedli tak ILPGH a ILP, ako aj Írsko, tak zabezpečujú uvedenú ochranu proti aktom prijatým orgánmi uvedených spoločností a týkajú sa tak ich riadneho fungovania (pozri analogicky rozsudok z 19. júla 2016, Kotnik a i., C-526/14, EU:C:2016:570, body 86 a 87).
- 50 Ako však vyplýva z bodov 44 až 48 tohto rozsudku, súdny príkaz nepredstavuje akt prijatý orgánom akciovej spoločnosti v rámci jej bežného fungovania, ale výnimočné opatrenie vnútroštátnych orgánov, ktoré má za cieľ vyhnúť sa prostredníctvom zvýšenia základného imania platobnej neschopnosti tejto spoločnosti, ktorá podľa vnútroštátneho súdu ohrozovala finančnú stabilitu Únie. Ochrana, ktorú druhá smernica zveruje akcionárom a veriteľom akciovej spoločnosti, pokiaľ ide o jej základné imanie, sa tak nevzťahuje na takéto vnútroštátne opatrenie prijaté v situácii vážnych problémov hospodárstva a finančného systému členského štátu, ktorého cieľom je zabrániť systémovému ohrozeniu finančnej stability Únie vyplývajúcejmu z nedostatku vlastných zdrojov dotknutej spoločnosti.
- 51 Ustanovenia druhej smernice tak nebránia výnimočnému opatreniu týkajúcejmu sa základného imania akciovej spoločnosti, akým je súdny príkaz, ktorý prijali vnútroštátne orgány v situácii vážnych problémov hospodárstva a finančného systému členského štátu bez súhlasu valného zhromaždenia tejto spoločnosti a s cieľom vyhnúť sa systémovému riziku a zabezpečiť finančnú stabilitu Únie (pozri analogicky rozsudok z 19. júla 2016, Kotnik a i., C-526/14, EU:C:2016:570, body 88 až 90).
- 52 Tento záver nemôže spochybníť okolnosť, že súdny príkaz nemožno označiť, ako to tvrdia navrhovatelia vo veci samej, za „súdne opatrenie“, ale za „dočasné správne rozhodnutie“. Z predchádzajúcich dvoch bodov totiž vyplýva, že druhá smernica za okolností, akými sú okolnosti v spore vo veci samej, nebráni prijatiu opatrenia, akým je súdny príkaz, pričom povaha vnútroštátneho orgánu, ktorý prijal tento príkaz, nie je v tejto súvislosti relevantná.
- 53 V rozpore s tým, čo tvrdia navrhovatelia vo veci samej, uvedený výklad nie je nijako nezlučiteľný s výkladom, ktorý poskytol Súdny dvor v rozsudku z 12. marca 1996, Pafitis a i. (C-441/93, EU:C:1996:92). Skutočnosti uvedené v bodoch 44 až 48 tohto rozsudku totiž odlišujú situáciu vo veci samej od situácie vo veci, ktorá viedla z rozsudku z 12. marca 1996, Pafitis a i. (C-441/93, EU:C:1996:92), v ktorej išlo o platobnú neschopnosť jedinej banky. Hoci Súdny dvor rozhodol, že druhá smernica sa bude naďalej uplatňovať na „bežné reorganizačné opatrenia“ (rozsudok z 12. marca 1996, Pafitis a i., C-441/93, EU:C:1996:92, bod 57), Súdny dvor však nezaujal stanovisko, ako to uviedol generálny advokát v bode 45 svojich návrhov, na mimoriadne reorganizačné opatrenia, akými je súdny príkaz, ktorého účelom je vyhnúť sa v situácii vážnych problémov vnútroštátneho hospodárstva a finančného systému členského štátu platobnej neschopnosti banky s cieľom chrániť finančnú stabilitu Únie.

- 54 Okrem toho vnútroštátne opatrenia napadnuté vo veci Pafitis a i. (C-441/93, EU:C:1996:92), ako vo svojich pripomienkach predložených Súdnemu dvoru uviedli tak ILPGH a ILP, ako aj Írsko, boli prijaté v období rokov 1986 – 1990 a Súdny dvor vyhlásil svoj rozsudok 12. marca 1996, teda dávno pred začiatkom tretej fázy uskutočňovania hospodárskej a menovej únie so zavedením eura ako meny eurozóny, zriadením eurosystému a súvisiacimi zmenami a doplneniami Zmlúv Únie. Je síce v jednoznačnom všeobecnom záujme, aby sa v celej Únii zabezpečila silná a konzistentná ochrana akcionárov a veriteľov, nemožno však vychádzať z toho, že tento záujem za každých okolností prevláda nad všeobecným záujmom zabezpečenia stability finančného systému stanoveného týmito zmenami a doplneniami (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. júla 2016, Kotnik a i., C-526/14, EU:C:2016:570, bod 91).
- 55 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 8 ods. 1, ako aj články 25 a 29 druhej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia opatreniu, akým je súdny príkaz v spore vo veci samej, ktoré je prijaté v situácii vážnych problémov hospodárstva a finančného systému členského štátu, ktorá ohrozuje finančnú stabilitu Únie, a ktoré má za účinok zvýšenie základného imania akciovej spoločnosti bez súhlasu jej valného zhromaždenia vydaním nových akcií v nižšej hodnote, ako je ich menovitá hodnota, a bez prednostného upisovacieho práva existujúcim akcionárom.

O trovách

- 56 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 8 ods. 1, ako aj články 25 a 29 druhej smernice Rady 77/91/EHS z 13. decembra 1976 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku [54 ZFEÚ,] pokiaľ ide o zakladanie akciových spoločností, udržiavanie a zmenu ich základného imania, s cieľom dosiahnuť rovnocennosť týchto opatrení, sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia opatreniu, akým je súdny príkaz v spore vo veci samej, ktoré je prijaté v situácii vážnych problémov hospodárstva a finančného systému členského štátu, ktorá ohrozuje finančnú stabilitu Únie, a ktoré má za účinok zvýšenie základného imania akciovej spoločnosti bez súhlasu jej valného zhromaždenia vydaním nových akcií v nižšej hodnote, ako je ich menovitá hodnota, a bez prednostného upisovacieho práva existujúcim akcionárom.

Podpisy